

Kdo bo kupil Večer?

Kot je za Marketing magazin povedal Klaus Schweighofer iz Styrie, nakup večinskega paketa delnic v Večeru »v tem trenutku ni tema za Styrio«. Toda ker bo zaradi zahteve varuha konkurence Delo v enem letu prisiljeno prodati Večer, Styria tudi v prihodnje ostaja resen kandidat za nakup slovenskih medijskih hiš.

► IGOR MEKINA

Enega od možnih odgovorov na vprašanje iz našega naslova je na okrogli mizi Marketing magazina napovedal že odgovorni urednik Financ Peter Frankl, ki je na vprašanje, kdo bo po njegovem mnenju kupil Večer, odgovoril, da Styria. Varuh konkurence Jani Soršak je namreč Delu naložil, da mora v enem letu prodati 75-odstotni delež Večera, ki je bil sporen že od trenutka, ko se je Delo po nalogu Pivovarne Laško brez soglasja Ministrstva za kulturo odločilo povečati svoj delež v Večeru.

Da je Styria najresnejši možni kupec medijev na slovenskem trgu, ocenjujejo tudi nekateri drugi poznavalci medijskega trga. Za slovenske medije je sicer v preteklosti zanimanje kazal tudi WAZ, kjer pa so bili zelo razočarani že nad netransparentno in »neevropsko« prodajo 10,01-odstotnega deleža KAD-a Delu Prodaji leta 2007 (zaradi česar so napisali tudi protestno pismo tedanjemu predsedniku slovenske vlade) ter nezadovoljni z načrti Dnevnika glede skupne družbe DZS-WAZ Mediji. Na vprašanje, ali se WAZ zanima za nakup Večera, do zaključka redakcije odgovora tega nemškega podjetja nismo dobili, znano pa je, da WAZ kljub 40 milijonom evrov pomoči, ki jih je dobil od banke EBRD, zaradi krize v zadnjem času varčuje in ustavlja vse nove projekte.

■ Zanimiva povezava z Dnevnikom

Med poznavalci trga velja zato za enega od najresnejših kupcev prav Styria, ki ima v časniku Dnevnik četrtinski paket delnic in v Sloveniji izdaja tudi brezplačnika Žurnal in Žurnal24 ter spletni portal z istim imenom. Styria je prav v zadnjem letu znatno povečala število zaposlenih v svojem podjetju (za 60 odstotkov), krizni časi pa so že tradicionalno obdobja, ko se brezplačnikom poveča bravnost. Kljub rasti Žurnal Styria v Sloveniji še ne prinaša dobička, in to kljub precej velikemu finančnemu vložku. Po ocenah dobro obveščenih menda tudi zato, ker je Styria v začetku »za razliko od drugih držav«, kjer je imela vedno »svoje« ljudi na mestih, povezanih s financami, preveč zaupala domačemu, slovenskemu poslovanju, zaradi česar naj bi nastala »škoda v višini šestmestne številke«.

Toda ali se Styria res že zanima za Večer?

Klaus Schweighofer iz Styrie, ki je tudi nadzornik Dnevnika, je zanikal, da bi Styrio v tem trenutku zanimal nakup Večera. »Večinski paket delnic v Večeru v tem trenutku za Styrio ni tema,« nam je povedal Schweighofer, ki je med drugim tudi nadzornik Dnevnika in odgovoren za širitev medijskih investicij Styrie na trgih jugovzhodne Evrope. Toda po pisanju časnika Finance naj bi se Schweighofer že zanimal tudi za nakup Večera, predvsem v morebitni povezavi Dnevnika, v katerem ima Styria 25,74 odstotka delnic, in Večera, katerega večinski lastnik je (še) Delo. Toda kot so nam povedali v krogih blizu Styrie, bi bil bolj kot nakup samega Večera zanimiv nakup večinskih deležev Dnevnika in Večera skupaj, morda tudi ob povezavi s Primorskimi novicami (kjer ima Dnevnik 12-odstotno lastništvo) in Pomurskim vestnikom (v 100-odstotnem lastništvu Dnevnika), saj bi v tem primeru takšna medijska povezava pokrila celotno Slovenijo od Primorske do Štajerske ter »uživala ugodnosti povečane ekonomije obsega«. V ta projekt bi Styria najraje vstopila skupaj z družbo DZS, ki bi lahko po enem od možnih scenarijev Styria kasneje odprodala tudi svoj delež kapitala. Založništvo namreč za DZS predstavlja vse manj pomemben segment naložb, hkrati pa so tudi v Styria vse manj zadovoljni zaradi neuspehov pri poskusih povečevanja svojega deleža na slovenskem medijskem trgu. Kot nam je povedal eden od poznavalcev, je bilo to še mogoče prenašati, »dokler so bile dividende«, toda če bo kriza letos odnesla dobičke (predvsem v Dnevniku in Večeru), potem investicija brez možnosti pozitivne perspektive tudi za Styrio že izgublja svoj smisel.

Vendar je na poti do nakupa Večera za Styrio še vrsta ovir. Poleg ekonomske krize (zaradi česar je v varčevalne ukrepe prisiljena tudi Styria) so tu še pravno-lastniške nejasnosti, vprašanje cene Večera in zelo verjetni negativni učinki posrednega vpliva politike na prodajo pomembnih medijskih hiš. Po sesutju Šrotovega imperija, bančni zaplembi delnic v posrednem ali neposrednem lastništvu Boška Šrota in tožbah Perpaola Ceranija, 30-odstotnega lastnika Kolonela, proti slovenskim bankam ter nepričakovane dokapitalizacije Infonda Holdinga želi tudi Styria s svojimi odločitvami počakati do trenutka, ko bo do-

končno jasno, kdo je sploh pravi lastnik Dela in Večera. Vendar razvoj dogodkov ni v prid prodaji domačih medijev tujcem. Če bodo državne banke dokončno postale lastnice »tajkunskega kapitala«, potem se nam v bližnji prihodnosti obeta predvsem nič kaj prijazno obdobje »podržavljenja« največjih medijev. To bi bilo vsekakor v nasprotju s trendi konsolidacije, ki potekajo v največjih svetovnih medijskih hišah. Napovedi svetovalne družbe

» Prodaja Večera je v tem trenutku kljub temu še zelo negotova. Manj nejasnosti je glede vprašanja, ali bi bil tuj kapital res zelo slab za Slovenijo.

A. T. Kearney kažejo, da se bo v prihodnjih 20 letih naklada časopisov znižala za okoli 25 odstotkov v primerjavi s sedanjostjo in da bo samo nekoliko manjši tudi upad prihodkov od oglaševanja. Zato je združevanje podjetij več kot nujno.

■ Politični in ekonomski donosi

Posredni, bančni državni nadzor nad Delom in Večerom bi lahko vplival tudi na padec konkurenčnosti in dobičkonosnosti podjetij, hkrati pa bi lahko takšno lastništvo vsaj kratkoročno za ekspanzijo Styrie in drugih potencialnih kupcev pomenilo prej oviro kot možnost ugodnega nakupa. Ni namreč skrivnost, da so v krogih blizu slovenske vlade precej zadržani do možnosti, da bi Styria bistveno povečala svoje kapitalske deleže v največjih slovenskih časnikih. »Styria je medijska družba v lasti katoliške cerkve. Ne gre za nevtralen, marveč za katoliški in cerkveni kapital, takšna prodaja pa bi lahko bistveno – in to slabo – vplivala tudi na uredniško politiko časnika,« nam je svoje mnenje o možni prodaji Večera zaupal eden od pomembnejših članov stranke SD, ki ne želi biti imenovan. Banke se lahko sicer teoretično odločijo tudi drugače, toda zelo malo verjetno je, da bi, ker so v večinskem lastništvu države, ravnale v nasprotju s tem prepričanjem, ki med najvidnejšimi politikimi vladajoče koalicije sploh ni osamljeno. Poleg tega bi se večinski lastniki Večera za takšno prodajo težko odločili tudi zaradi dejstva, da večina zaposlenih v Večeru nasprotuje prodaji časnika Styrii. Prav napoved morebitnega povečanja lastniškega deleža v Styrii je namreč že leta 2000 sprožila proces množične prodaje delnic Večera, zaradi

česar so zaposleni novinarji in mali delničarji izgubili nadzor nad lastništvom. Zaradi informacije, da želita Styria in Leykam kupiti Večer, se je Nova KBM namreč po politični odločitvi vrha države odločila za intervencijo. Cena delnic se je zvišala za skoraj 10-krat in banki je uspelo pridobiti večinski delež. Strah zaposlenih v Večerju pred morebitnimi odpuščanji v primeru prodaje tujemu lastniku bi zato bankam ob odločitvi, da Večera ne prodajo tujemu lastniku, sicer kratkoročno koristil, toda dolgoročno bi to lahko pomenilo tudi zmanjšanje prihodkov in še večjo krizo.

In tudi če bi Styrii uspelo preskočiti omejeno »politično« oviro, vsaj v tem trenutku še ostaja sporno tudi vprašanje cene. Kot je bilo mogoče izvedeti iz dobro obveščenih krogov, bi bil Schweighofer za skoraj 80 odstotkov Večera, ki so v lasti Dela, v tem trenutku pod določenimi pogoji pripravljen plačati do 15 milijonov evrov, vendar pa je to še zmeraj precej manj od okoli 10 do 12 milijonov evrov, na kolikor vrednost Večera ocenjuje največji lastnik DZS in Dnevnika Bojan Petan. Predsednik uprave Dnevnika Branko Pavlin Večer ceni celo še na manj kot šest milijonov evrov, kar je seveda precej pod realno ceno in zelo daleč od cene, ki jo je plačalo Delo za 60 odstotkov Večera, ki naj bi jih stali okoli 20 milijonov evrov. Toda cena dnevnikov bo zaradi krize še naprej padala in že čez leto dni bi lahko bile medijske hiše vredne še precej manj kot danes. Večer bi lahko čez kakšno leto ali dve končal celo na dražbi.

Prodaja Večera je v tem trenutku kljub temu še zelo negotova. Manj nejasnosti je glede vprašanja, ali bi bil tuj kapital res zelo slab za Slovenijo. Slovenija je v zadnjih letih že izkusila vse slabe plati lastništva države v medijih, pa tudi vse deviacije »posojanja« medijev državi s strani domačih lastnikov kapitala. Simeon Djankov v študiji »Kdo ima v lasti medije?« ugotavlja, da so za države, kjer je lastništvo medijev tesno povezano z državo, »značilni manjša svoboda tiska, manjše politične pravice za državljane, manjša razvitost trgov in slabši rezultati na področju izobrazbe in zdravstva«. V svojem magistrskem delu o prodoru tujega kapitala na slovenski trg pa Uroš Urbas ugotavlja, da je razlika med tujimi lastniki in domačimi bistvena, saj medtem ko »tuji lastniki medijskih hiš pričakujejo predvsem ekonomski donos svojih naložb, domači poleg ekonomskega donosa pričakujejo tudi politični«. Glede na vse to, je zapovedana prodaja Večera vsekakor tudi dobra priložnost za prevetritev s politiko preobremenjenega slovenskega medijskega trga.

Stran / Page: 26

Doseg / Reach: 5000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 915 cm²

3 / 3

■ Kaj je odločil varuh konkurence?

Urad za varstvo konkurence je v svoji odločbi ugotovil, da bi koncentracija Dela in Večera omejevala učinkovito konkurenco tako na trgu založništva in izdajanja dnevnih publikacij s splošno-informativno vsebino kot tudi na trgu oglasnega prostora v Sloveniji. Takšna koncentracija bi namreč privedla do bistvenega povečanja tržne moči, saj bi se s prevzemom Večera delež Dela na prvem omenjenem trgu povečal s 33,43 kar na 58,88 odstotka, indeks HHI (merilo za stopnjo koncentracije) pa bi se povečal z 2742 na 4443. Na trgu oglasnega prostora v dnevnih publikacijah bi se skupni tržni delež koncentriranih podjetij povečal na 47,80 odstotka, indeks HHI pa s 1823 na 2915, pri čemer se je treba zavedati, da vrednosti indeksa nad 1800 pomenijo že precej koncentriran trg. Takšna koncentracija pa je neskladna s pravili konkurence.

» Zapovedana prodaja Večera je vsekakor tudi dobra priložnost za prevetritev s politiko preobremenjenega slovenskega medijskega trga.

Tuji lastniki so porok neodvisnosti

Klaus Schweighofer, odgovoren za projekte Styrie v jugovzhodni Evropi, je za Marketing magazin pojasnil, kakšni so usmeritev in prihodnji načrti družbe na slovenskem trgu.

Delo mora na zahtevo varuha konkurence v roku enega leta prodati 75 odstotkov svojega skupno 79,25-odstotnega deleža Večera. Je to morda dobra priložnost za Styrio in ali se že zanimate za nakup večinskega deleža Večera?

► Večinski paket delnic v Večeru v tem trenutku za Styrio ni tema.

Ali bo po vašem mnenju cena tiskanih medijev v prihodnosti še padala ali bo naraščala in ali se vam 18,5 milijona evrov za nakup Večera v tem trenutku zdi pravična ali previsoka cena?

► V tem trenutku so cene vsekakor zelo nizke. Zaradi težkega položaja na trgu in vse slabših rezultatov je realno mogoče doseči še komajda več kot 50 odstotkov letne prodaje. Če si bo trg znova opomogel, pa se bodo seveda v skladu s tem dvignile tudi cene.

Ali je v Sloveniji na trgu medijev po vašem danes dovolj ali premalo konkurence? Bi lahko v prihodnosti prišlo tudi do povezave med Dnevnikom in Večerom ob večji investiciji Styrie in ali bi to lahko pomenilo tudi manj vmešavanja politike?

► S stopnjo konkurence smo zadovoljni – to je za nas velik izziv. Tuji lastniki so po navadi porok za neodvisnost oziroma za to, da se politika ne more vmešavati v medije. Lastniki iz tujine namreč v drugi državi nimajo nikakršnih zasebnih interesov.

Styria je ena od vodilnih medijskih lastnic v Avstriji, na Hrvaškem in v Sloveniji, vendar v Sloveniji na področju plačljivih dnevnikov še zmeraj ni samostojna, pa tudi v

Klaus Schweighofer, član uprave Styrie

Dnevniku je njen delež še zmeraj samo četrtinski. Zakaj?

► Styria ima v Sloveniji dober položaj. Žurnal je trenutno edini časnik, ki raste pri bralcih in oglaševalcih. Je zgodba o uspehu in bo v prihodnosti igral še pomembnejšo vlogo.

Je Styria glede svojega »pogleda na svet« popolnoma nevtralna ali pa zasledujete določene posebne vrednote?

► Styria je neodvisna od vseh institucij, političnih združb in cerkva. Naš vrednotni temelj je usmeritev k človeku in njegovemu dostojanstvu. Nekega splošnega »koncepta« nimamo, marveč se usmeritev določi za vsak produkt posebej, odvisno od ciljne skupine in trga. V skladu s tem je širok tudi spekter stališč naših časnikov, magazinov, internetnih strani in podobno.